

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ПІДПРИЄМСТВА

METHODS OF FORMING THE SYSTEM OF INTERNAL FINANCIAL CONTROL OF THE ENTERPRISE

У статті систематизовано та розширено основні методичні положення системи внутрішнього контролю підприємства, у тому числі запропоновано механізм адаптації господарюючого суб'єкта до динамічних умов, а саме: виділено та обґрунтовано етапи формування системи внутрішнього фінансового контролю; доведено доцільність трансформації послідовності логічно взаємопов'язаних дій з метою досягнення крос-толерантності до дій зовнішньої ринкової кон'юнктури. Обґрунтовано умови розвитку та застосування інерційного та кризового сценаріїв його адаптації до постійно динамічних умов внутрішньої та зовнішньої кон'юнктури, що дозволяють балансувати прибутковість та ліквідність економічного суб'єкта; аргументовано необхідність диференціації розрахункових індивідуальних значень нормативів таких показників, як коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт фінансової незалежності та чистий оборотний капітал для суб'єктів господарювання різного типу, що дозволить врахувати особливості діяльності конкретного суб'єкта. Практична значимість дослідження реалізується через використання його результатів у процесі побудови системи внутрішнього фінансового контролю та створення в її рамках та на основі сценарного підходу адаптаційного механізму для забезпечення фінансової стабільності діяльності господарюючого суб'єкта в умовах волатильної ринкової кон'юнктури.

Ключові слова: адаптація, фінансовий контроль, сценарій, волатильність.

The article systematizes and expands the main methodological provisions of the internal control system of an enterprise, including a methodical approach to the formation of an internal financial control system as a mechanism for adapting an enterprise to the dynamic conditions of the external environment, namely: the stages of formation of an internal financial control system (from identifying the need to adapt an economic entity to changing market conditions before the development of its specific resistance); the expediency of transforming the sequence of logically interconnected actions within the framework of the functioning of the internal financial control system in order to achieve cross-tolerance to the effects of external market conditions is proved. The conditions for the development of the internal financial control system are substantiated based on the application of inertial and crisis scenarios for its adaptation to the permanently dynamic conditions of the external and internal conjuncture, in particular: general and particular algorithmic models for implementing the scenario approach to the development of the internal proactive financial control system are developed, which allow balancing profitability and liquidity of an economic entity; the necessity of differentiation of the calculated individual values of the standards of such indicators as the current liquidity ratio, the financial independence ratio and the net working capital for economic entities of various types is argued, which will allow taking into account the specifics of the activity of a particular economic entity when making financial decisions in a situation of uncertainty. The essence of the study involves the development of methodological provisions for the formation of a system and substantiation of directions for its practical implementation in a dynamic economic reality. The practical significance is realized through the use of its results in the process of building a system of internal proactive financial control in a particular economic entity and creating within it, based on the scenario approach, an adaptation mechanism to ensure the financial stability of the activities of this economic entity in a volatile market environment.

Key words: adaptation, financial control, scenario, volatility.

УДК 657

DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.81-20>

Соломіна Г.В.

к.е.н., доцент кафедри фінансів,
банківської та страхової справи,
Міжрегіональна академія
управління персоналом (м. Київ)

Роздобудько Е.В.

к.е.н., професор кафедри управління
персоналом та економіки праці,
Міжрегіональна академія
управління персоналом (м. Київ)

Solomina Ganna

Interregional Academy
of Personnel Management (Kyiv)

Rozdobudko Ella

Interregional Academy
of Personnel Management (Kyiv)

Постановка проблеми. У сучасних умовах спостерігається зростання ролі та значення системи внутрішнього фінансового контролю підприємства (далі – СВФКП) як частини системи управління, що дозволяє досягти цілей, поставлених власниками та суб'єктами фінансового менеджменту, спрямованого не тільки на виявлення недоліків, а й адаптацію. Зазначна реакція характеризується стадійними змінами життєдіяльності підприємства, забезпечує підвищення резистентності підприємства до фактора(ів), що впливає на нього і, як наслідок, підвищення його пристосування до змінних умов функціонування.

У цьому зв'язку дослідження спрямоване на вирішення проблем, пов'язаних з формуванням СВФКП для забезпечення фінансової стійкості та стабільності фінансової діяльності підприємства, є актуальним.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Напрями генези фінансового менеджменту, в рамках яких виділяються основні інструменти управління, у тому числі фінансовий контроль, позначені в роботах зарубіжних учених, таких як Албізаєв К.С. [1], Сіджел [2], Стрельник Є.У [3].

Прикладні питання використання інструментарію фінансового контролю як елемента фінансового менеджменту для розробки інтегрованих систем планування та контролю досліджуються у роботах вітчизняних науковців Ковтуненко К.В. [4], Ковальчук В.Г. [5], Гринчишин Я.М. [6], Решетник Н. [7], Нікольчук Ю.М. [8], Костакова Л.Д. [9], Косова Т.Д. [10]. Але, при цьому необхідно констатувати недостатність розробок причинно-наслідкових зв'язків між окремими елементами системи внутрішнього фінансового контролю та показниками ефективності діяльності підприємства, що

мають забезпечити адаптацію до постійних впливів ринкової кон'юнктури, що і вимагає подальшого дослідження.

Постановка завдання. Мета дослідження полягає у розробці методичних положень щодо формування СВФКП та обґрунтування напрямів її практичної реалізації в динамічній економічній реальності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансове становище підприємства неможливо розглядати як статичне явище, оскільки воно потребує постійного контролю, що будується на основі комплексної оцінки, або методом декомпозиції, щоб виділити пріоритетність впливу кожного фактора, який діє на фінансову стабільність. Тому, з метою визначення її рівня на практиці використовують наступні методи: індикаторний, який має недоліки, пов'язані з вибором складових та визначенням їх порогових значень, особливо галузевої, що необхідно ранжувати за складом та значимістю загроз; інтегральний показник, передбачається використовувати як платформу проведення бізнес-аналізу, який досі не має загально-визнаного способу розрахунку; експертних оцінок, розроблений для розрахунку критичних порогових значень показників, з його допомогою можна ранжувати значущість кожного з них з використанням вагових коефіцієнтів та розрахувати інтегральний

показник. Однак, і цей метод також має недоліки: суб'єктивність оцінки обмежує рівень достовірності отриманих даних. З метою формування СВФКП, як механізму його адаптації пропонується використовувати методичний підхід у вигляді сукупності положень, алгоритм реалізації яких наведено на рис. 1.

Формування СВФКП відбувається поетапно, при цьому кожне із запропонованих методичних положень розкриває суть етапу: від визначення необхідності адаптації до умов волатильної кон'юнктури до розвитку специфічної резистентності, що сприяє підвищенню фінансової стійкості в умовах динамічного розвитку. Внутрішній фінансовий контроль, реалізуючи адаптаційну функцію, дозволяє пристосовуватися до умов волатильної кон'юнктури через систему зв'язків економічних показників, що визначають напрями функціонування підприємств. Але сам процес адаптації, через зміну факторів внутрішнього середовища, в умовах якісної та кількісної зміни факторів зовнішнього середовища потребує методичного обґрунтування.

Адаптаційний процес є реакцією суб'єкта на дію внутрішнього чи зовнішнього чинника середовища. Ця реакція характеризується стадійними специфічними та неспецифічними змінами життєдіяльності, забезпечує підвищення резистентності

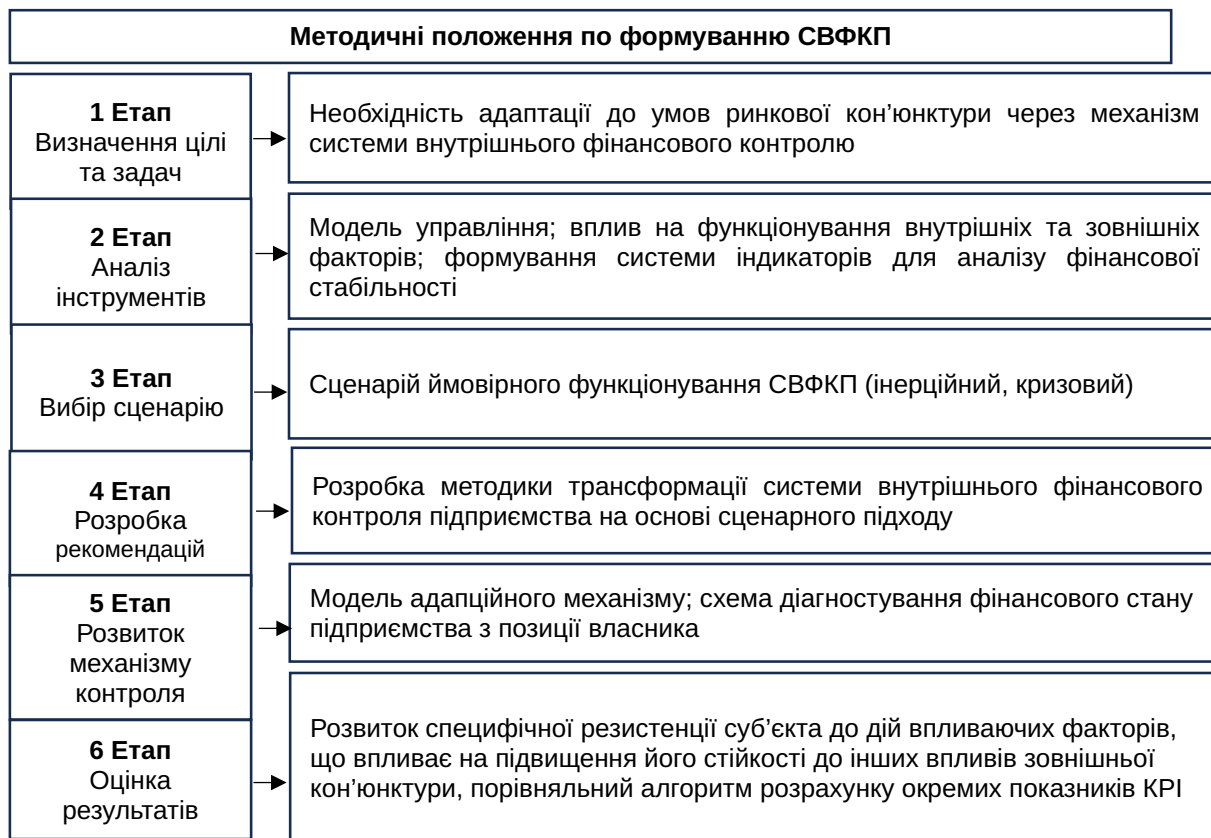

Рис. 1. Алгоритм використання положень щодо формування СВФКП

Джерело: складено авторами

до факторів, що призводить до підвищення пристосовуваності до мінливих умов функціонування (рис. 2).

Залежно від потужності та тривалості впливу факторів та ступеня функціональних змін усередині суб'єкта можна виділити два рівні адаптації. На рівні термінової адаптації вплив будь-якого негативного фактора фінансового середовища викликає мобілізацію функціональних резервів, щоб забезпечити стабільність його саморегуляції. Звідси формується потенціал, використання якого підвищує функціональну потужність підприємства, у результаті, термінова адаптація трансформується на стійку довгострокову. Неможливість забезпечити формування адекватних реакцій пристосовування може призвести до часткової адаптації суб'єкта господарювання або до зриву адаптації – дезадаптації. У системі внутрішнього фінансового контролю перехід від термінової адаптації до довгострокової передбачає в тому числі перегляд її методів (в аналізі на перший план виходить факторний та сценарний аналіз; у контролінгу – визначення відхилень фактичних показників від цільових (граничних) та після адаптаційних показників, причин цих відхилень; у бюджетуванні – зниження деталізації, підвищення гнучкості та оперативності) та інструментів, серед яких на перший план виходять розрахунки критеріальних значень фінансових показників, що дозволяють визначити у цифрах баланс між фінансовою стійкістю та прибутковістю за різних сценаріїв.

Таким чином, доцільність трансформації послідовності логічно взаємопов'язаних дій при функціонуванні СВФКП визначається необхідністю досягнення крос-толерантності – стану, коли пристосовування до дії одного негативного фактора зовнішнього середовища супроводжується підвищенням стійкості за одночасної дії кількох факторів різної сили.

Іншими словами, підвищення адаптивних властивостей суб'єкта господарювання до впливу одного певного елемента може сформувати здат-

ність до адаптації в цілому. Внаслідок цього механізми адаптації підприємства під впливом цілої групи негативних факторів фінансового середовища запускаються швидше.

Оскільки система управління фінансами підприємства орієнтується на цільову стратегію розвитку стає зрозумілим, що і при формуванні СВФКП необхідно її враховувати.

В умовах ринкової економіки найбільш актуальною моделлю цільової функції для суб'єкта є модель максимізації ринкової вартості. Цільова установка передбачає, що управлінські рішення у діяльності підприємства мають забезпечувати безперервне зростання його вартості на ринку, отже, приріст вартості частки власників.

У зв'язку з цим цікава думка [2] на діагностику як елемент СВФКП- виявлення чинників, що сприяють адаптації, у якому виділяється два контури діагностування стану підприємства: контур кредитора і власника. У основі кожного з них лежать три проєкції аналізу фінансового становища суб'єкта: ліквідності (платоспроможності), поточної ефективності, збалансованості зростання (майбутнього розвитку). Відповідно, виділяються дві моделі аналізу та діагностування: облікову, орієнтовану на інтереси кредиторів, та вартісну, в основі якої лежать інтереси власників власного капіталу, які зацікавлені у компенсації ризиків, що виникають.

Незважаючи на відмінності у вимогах до інтересів різних груп, можна виділити універсальні цільові показники, яких прагне підприємство, реалізуючи ці різні інтереси. Виходячи з вищевикладеного, пропонується використовувати методику формування СВФКП як механізму адаптації в умовах зовнішнього середовища, що змінюється, на основі сценарного підходу.

Переваги цієї методики полягають у тому, що у його рамках система внутрішнього контролю дозволяє оцінювати вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища на фінансовий стан підприємства та регулювати силу цього впливу. Це дуже актуально, оскільки всі суб'єкти госпо-

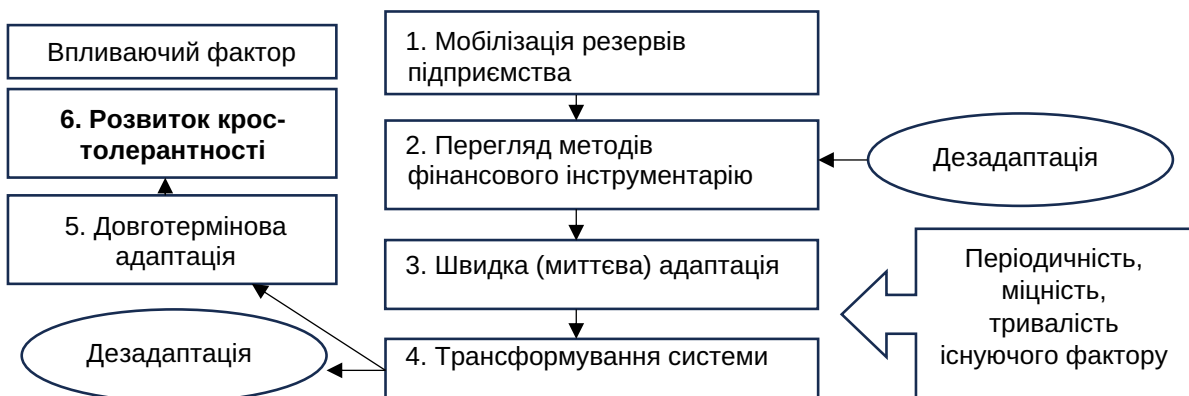

Рис. 2. Модель адапційного механізму

Джерело: складено авторами

дарювання без винятку відчувають вплив зовнішніх факторів у різних періодах своєї діяльності. Характеристика універсальності методики може бути досягнута лише за допомогою внесення топ-менеджментом оперативних змін до системи СВФКП залежно від сукупності проблем, що виникають як у внутрішньому, так і зовнішньому фінансовому середовищі його функціонування. Оскільки сукупність цих проблем може бути різною, досягти універсальності складно.

Методика передбачає використання низки методів, серед яких можна виділити метод розробки системи показників, і навіть методи аналізу фінансового становища підприємства: горизонтальний аналіз, метод фінансових коефіцієнтів, нормативний метод, метод порівняння, факторний метод. Позначена сукупність принципів та методів є базою для розробки методики формування та розвитку СВФКП із застосуванням механізму адаптації. Концептуальні основи методики припускають трансформування СВФКП з урахуванням сценарного підходу представлені рис. 3.

З урахуванням проаналізованої практики [4–10] та зарубіжного досвіду [1–3] побудови СВФКП

запропоновано два сценарії можливого функціонування залежно від стану фінансового середовища: інерційний та кризовий, що мають такі характеристики: інерційний – відображає послідовне нарощування якісних та кількісних характеристик адекватного розвитку, що функціонує в умовах стабільної економіки.

У цій моделі адаптаційного механізму використовуються стандартні способи функціонування фінансового контролю із стандартними критеріями відбору фінансових показників, що відображають фінансову стабільність організації як рівновагу між ключовими (цільовими) показниками та фактичними результатами діяльності. Основний підхід до балансування ліквідності та прибутковості за такого сценарію – забезпечення заданого рівня прибутковості за допустимого рівня ліквідності.

Другий сценарій розвитку подій – кризовий – повинен використовуватися в умовах дестабілізації економіки, коли при негативному впливі потрібна трансформація внутрішнього фінансового контролю і на перший план виходять інструменти для підтримки ліквідності (платоспроможності), поточної ефективності та збалансованого зростання

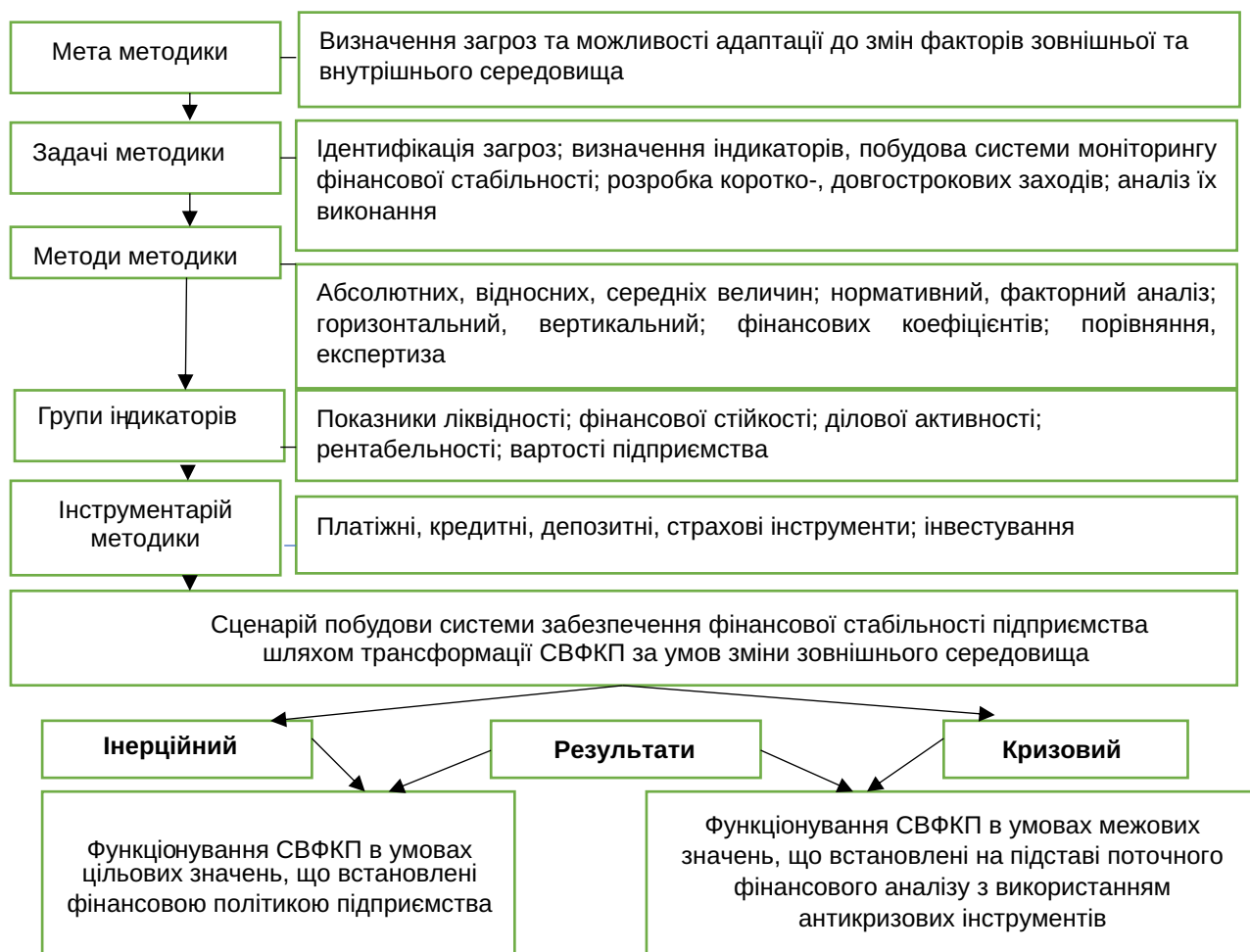

Рис. 3. Методика розвитку СВФКП на основі сценарного підходу

Джерело: складено авторами

суб'єкта господарювання. У моделі, що характеризує кризовий сценарій, ключовим завданням є підтримання ліквідності суб'єкта та інших показників. Основний принцип балансування ліквідності та прибутковості – забезпечення ліквідності за мінімального рівня прибутковості.

Обов'язковою умовою формування сценаріїв є укрупнений розрахунок, що дозволяє перейти до розробки та коригування планів, які представлені в цифрових значеннях.

Реалізація запропонованої методики здійснюється у чотири етапи:

1) ідентифікація та аналіз зовнішніх факторів різного порядку, що впливають на структурні елементи фінансової стабільності господарюючого суб'єкта та визначення причинно-наслідкових зв'язків між виявленими факторами впливу та фінансовою стабільністю;

2) розробка системи показників з метою оцінки фінансового стану підприємства у кризових умовах, орієнтованої або на облікову модель діагностування, або на вартісну модель;

3) розрахунок та встановлення індивідуальних граничних (цільових) значень показників фінансового становища підприємства;

4) впровадження розробленої методики оцінки фінансової стабільності у систему управління підприємством у межах системи внутрішнього ініціативного фінансового контролю.

Значне місце у системі займають порогові (граничні) значення, що характеризують фінансовий стан. Для їх розробки необхідно виявити показники, що характеризують стійкість та стабільність, та визначити їх порогові значення.

Необхідно враховувати, що зміна сценаріїв відбувається при досягненні контрольних точок: настання події зовнішнього середовища, що стане індикатором зміни сценарію; показники КРІ, з допомогою яких відстежується розвиток сценаріїв; порогові (нормативні) значення показників та умови, що визначають перехід від одного сценарію до іншого. Формування нормативних значень показників КРІ економічно та методично обґрун-

товано, але не враховує особливостей функціонування конкретної організації. Іноді коефіцієнти ліквідності та фінансової стійкості не укладаються у загальноприйняті чи галузеві нормативи, але підприємства залишаються конкурентоспроможними та демонструють спроможність в обслуговуванні короткострокових зобов'язань оборотними активами навіть за умов нестабільності. Тому у розрахунках індивідуальних нормативних значень необхідно спиратися на економічну логіку показників та враховувати особливості функціонування конкретного підприємства. Для цього пропонується розглянути можливість розрахунку альтернативних нормативів трьох показників – поточна ліквідність, чистий оборотний капітал, фінансова незалежність. Порівняння алгоритмів їх розрахунку подано у таблиці 1.

Використання альтернативної логіки розрахунків ґрунтується на тому, що в бухгалтерському обліку дані враховуються за формальними ознаками та можуть не відображати реального стану справ. Тому нестандартний підхід до розрахунку окремих показників КРІ визначається внутрішньою потребою підприємства, а не загальними нормативами, які особливо в умовах кризи не відображають особливостей його діяльності.

Результати розрахунків альтернативних нормативів об'єктів апробації методики представлені у таблиці 2.

Індивідуальний розрахунок запропонованих нормативів визначається особливостями функціонування підприємства. Низький рівень прогностичної сили аналізованих коефіцієнтів вимагає зміни їх нормативів і диверсифікації у різних галузях, або розробки індивідуальних нормативів окремих підприємств. Таке розуміння особливостей аналізу та розрахунку індивідуальних значень нормативів фінансових показників у рамках сценарного підходу дає можливість фінансовому менеджменту гнучко використовувати наявні у його розпорядженні методи та інструменти внутрішнього фінансового контролю, що сприяють адаптації підприємства до ситуації нестабільності.

Таблиця 1

Порівняльний алгоритм розрахунків показників КРІ

Показник	Розрахунок	Норм. знач.	Показник	Індивідуальний розрахунок
Чистий обіговий капітал (ЧОК)	ЧОК = ОА-КЗ	> 0	Достатній чистий обіговий капітал (ДЧОК)	ДЧОК = (СіМ+НВ)-КЗ
К-т поточної ліквідності (КПЛ)	КПЛ = ОА/КЗ	= 2	К-т достатньої поточ. лікв. (К _{дпл})	К _{дпл} = фактичні ОК / Допустима КЗ
К-т фінансової незалежності (КФН)	КФН = ВК/А	> 0,5	К-т достатньої фін. незалежності (К _{дфн})	К _{дфн} = (ПА+СіМ+НВ)/А

ОА – Оборотні активи, КЗ – короткострокові зобов'язання, СіМ – сировина та матеріали, НВ – незавершене виробництво, ВК – власний капітал, А – активи, ПА – позаоборотні активи

Джерело: складено авторами

Розрахунок індивідуальних нормативів окремих коефіцієнтів підприємств

Підприємство (ТОВ)	К-т поточної ліквідності			Чистий обіговий капітал			К-т фінансової незалежності		
	Нормат.	Індивідуальне граничне значення		Нормат.	Індивідуальне граничне значення		Нормат.	Індивідуальне граничне значення	
		Інерц. сценар.	Кризов. сценар.		Інерц. сценар.	Кризов. сценар.		Інерц. сценар.	Кризов. сценар.
Агро-GPS-Сервіс	> 2	1,30	1,35	> 0	> 0	> 0,1	> 0,5	0,40	0,55
Гідравлік Лайн		1,79	1,83		> 0	> 0,1		0,52	0,54
Антонік		2,15	2,20		> 0	> 0,1		0,45	0,55
Сіменерго		1,62	1,80		> 0	> 0,1		0,45	0,55
Арктика-Захід		1,32	1,82		> 0	> 0,1		0,45	0,55
Прайд-медіа		1,37	1,82		> 0	> 0,1		0,45	0,55

Джерело: розраховано авторами за даними www.ukrstat.gov.ua

Висновки з проведеного дослідження.

1. Надано методичний підхід до формування СВФКП як механізму адаптації до динамічних умов зовнішньої кон'юнктури, а саме: виділено та обґрунтовано етапи формування системи внутрішнього фінансового контролю (від виявлення необхідності адаптації до змінних умов ринкової кон'юнктури) до розвитку його специфічної резистентності).

2. Аргументовано доцільність та необхідність зміни послідовності логічно взаємопов'язаних дій у рамках функціонування системи внутрішнього ініціативного фінансового контролю з метою досягнення господарюючим суб'єктом крос-толерантності до впливів зовнішньої ринкової кон'юнктури;

3. Обґрунтовано умови розвитку СВФКП при реалізації інерційного та кризового сценаріїв адаптації до умов зовнішньої та внутрішньої кон'юнктури, зокрема: розроблено загальну та приватні алгоритмічні моделі реалізації сценарного підходу до розвитку СВФКП, що дозволяють балансувати прибутковість та ліквідність суб'єкта.

4. Методично обґрунтовано необхідність розрахунків індивідуальних значень нормативів низки показників для суб'єктів господарювання за допомогою необхідності диференціації розрахункових індивідуальних значень нормативів таких показників, як коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт фінансової незалежності та чистий оборотний капітал для суб'єктів господарювання різного типу, що дозволить врахувати особливості діяльності конкретного підприємства при ухваленні фінансових рішень у ситуації невизначеності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Alpysbayev K.S. Interaction analysis of sustainable growth, economic security and corporate management. *European science review*. 2018. Vol. 1–2. P. 274–276.

2. Siegel J.G. *Schaum's outline of financial management*. 3rd edition. New York : McGraw-Hill Professional. 2007. 480 p.

3. Strelnik, E.U. Key performance indicators in internal control. *Journal of engineering and applied sciences*. 2017. Vol. 12, no. 19. P. 4899–4904.

4. Ковтуненко К.В. Сучасний фінансовий контроль операцій на підприємстві: його сутність та особливості. *Економіка. Фінанси. Право*. 2020. № 12(2). С. 10–14.

5. Ковальчук В.Г. Антикризовий фінансовий менеджмент на сучасних підприємствах. *Економіка та право*. 2020. № 1. С. 80–86.

6. Гринчишин Я.М. Аудит принципу безперервності діяльності та його вплив на антикризовий фінансовий менеджмент підприємств. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 57. С. 127–132.

7. Решетник Н. Стратегічний фінансовий менеджмент в діяльності корпорацій. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2021. № 2. С. 134–141.

8. Нікольчук Ю.М. Антикризовий фінансовий менеджмент як основа управління фінансами вітчизняних підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 1. С. 99–103.

9. Костакова Л.Д. Антикризовий фінансовий менеджмент – компонента управління промисловим підприємством. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 5(1). С. 10–13.

10. Косова Т.Д., Ярошевська О.В. Соломіна Г.В. Діагностика і регулювання фінансового потенціалу суб'єктів господарювання в системі стратегічного антикризового управління. *Науково-практичний журнал «Економіка та держава»*. 2020. № 4. С. 14–18.

REFERENCES:

1. Alpysbayev K.S. (2018) Interaction analysis of sustainable growth, economic security and corporate management. *European science review*. Vol. 1–2. P. 274–276 (in English)

2. Siegel J.G. (2007) *Schaum's outline of financial management*. 3rd edition. New York: McGraw-Hill Professional. 480 p. (in English)

3. Strelnik E.U. (2017) Key performance indicators in internal control. *Journal of engineering and applied sciences*, vol. 12, no. 19, pp. 4899–4904. (in English)

4. Kovtunenکو K.V. (2020) Suchasnyi finansovy kontrol operatsii na pidpriemstvi: yoho sutnist ta osoblyvosti [Modern financial control of operations at the enterprise: its essence and features]. *Ekonomika. Finansy. Pravo*, no. 12 (2), pp. 10–14 (in Ukrainian)

5. Kovalchuk V.H. (2020) Antykryzovyi finansovy menedzhment na suchasnykh pidpriemstvakh [Anti-crisis financial management at modern enterprises]. *Ekonomika ta pravo*, no. 1, pp. 80–86 (in Ukrainian)

6. Hrynchyshyn Ya.M. (2020) Audyt pryntsypu bezperervnosti diialnosti ta yoho vplyv na antykryzovyi finansovy menedzhment pidpriemstv [Audit of the principle of business continuity and its impact on anti-crisis financial management of enterprises]. *Ekonomika ta pravo*, no. 57, pp. 127–132 (in Ukrainian)

7. Reshetnyk N. (2021) Stratehichni finansovy menedzhment v diialnosti korporatsii [Strategic financial management in the activities of corporations] *Ekonomika ta pravo*, no. 2, pp. 134–141 (in Ukrainian)

8. Nikolchuk Yu.M. (2021) Antykryzovyi finansovy menedzhment yak osnova upravlinnia finansamy vitchyznianskykh pidpriemstv [Anti-crisis financial management as the basis of managing the finances of domestic enterprises]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, no. 1, pp. 99–103 (in Ukrainian)

9. Kostakova L.D. (2021) Antykryzovyi finansovy menedzhment – komponenta upravlinnia promyslovym pidpriemstvom [Anti-crisis financial management – a component of industrial enterprise management]. *Ekonomika. Finansy. Pravo*, no. 5(1), pp. 10–13 (in Ukrainian)

10. Kosova T.D., Yaroshevska O.V. Solomina H.V. (2020) Diahnostyka i rehuliuвання finansovoho potentsialu subiektiv hospodariuvannya v systemi stratehichnoho antykryzovoho upravlinnia [Diagnostics and regulation of the financial potential of business entities in the system of strategic anti-crisis management]. *Naukovo-praktychnyi zhurnal «Ekonomika ta derzhava»*, no. 4, pp. 14–18 (in Ukrainian)